

**LEPA SI LEPA
ROŽA MARIJA
str. 3**

**VREJDNO JE
BILA
UIDETI PA ČÜTI
str. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. oktobra 2000 ☼ Leto X, št. 21

Državnozbornske volitve v Sloveniji končane

Slovenija gre naprej

"Zelo sem vesel očitno prepričljive zmage," je po objavi prvih neuradnih izidov slovenskih državnoborskih volitev poudaril predsednik Liberalne demokracije Slovenije (LDS) Janez Drnovšek. Od 1.111.013 volilnih upravičencev, ki so v nedeljo oddali svoj glas, je prav za njegovo stranko glasovalo 36,28 odstotka volivcev. Stranka LDS, ki je na volitvah nastopila z geslom "Slovenija gre naprej", bo v parlamentu imela 34 mandata oziroma sedežev, o morebitni koaliciji pa je Janez Drnovšek pripomnil: "Pogovarjali se bomo predvsem s tistimi političnimi strankami, ki so že doslej kazale večji interes za dogovor z LDS." Pri tem je dodal, da mednje spadata Združena lista socialnih demokratov (ZLSD) in Demokratična stranka upokojencev Slovenije (DeSUS).

Na letošnjih volitvah je sodelovalo deset parlamentarnih in šest neparlamentarnih strank ter šest neodvisnih kandidatov. Po podatkih republiške volilne komisije (RVK) se je od 1.586.828 volilnih upravičencev državnoborskih volitev udeležilo 1.111.013 oziroma 70,01 odstotka volivcev. Oddanih je bilo 1.110.952 glasovnic, od tega 36.822 neveljavnih. Po številu dobljenih glasov

stranki LDS sledijo Socialdemokratska stranka Slovenije (SDS) s 169.626 oziroma 15,79 odstotka glasov (14 mandata), Združena lista socialnih demokratov (ZLSD) s 129.890 oziroma 12,09 odstotka glasov (11 mandata), SLS+SKD Sloven-

ska ljudska stranka s 102.501 oziroma 9,54 odstotka glasov (9 mandata), Demokratska stranka upokojencev Slovenije (DeSUS) s 55.586 glasov oziroma 5,17 odstotka (4 mandata) in Slovenska nacionalna stranka (SNS) s 47.131 oziroma 4,39 odst-

otka volilnih glasov. Volivci so priglasovali sedeže v parlamentu tudi dvema novima strankama. Nova Slovenija - Krščanska ljudska stranka (NSi), ki jo vodi dosedanj premier Andrej Bajuk je prejela 92.835 oziroma 8,64 odstotka glasov (8 mandata), Stranka mladih Slovenije (SMS) pa 46.561 oziroma 4,33 odstotka glasov (4 mandata).

Dva mandata v 90-članskem državnem zboru sta namenjena poslancem italijanske in madžarske narodnostne manjšine. Glasovanje je potekalo po tako imenovanem sistemu točkovanja. Edini kandidat slovenskih Italijanov Roberto Battelli je dobil 1302 točki. Težjo odločitev so imeli predstavniki madžarske manjšine, saj so letos izbirali med petimi kandidati. Glasovalo je 66,03 odstotka volilnih upravičencev. Največ točk (12.807) in sedež v državnem zboru je dobila Maria Pozsonec. Manj glasov so dobili Jožef Kocon (10.591), Janez Somi (5.200), Jožef Hancik (5.061) in Jozsef Mursic pa (4.251).

Republiška volilna komisija je tudi sporočila, da so zapisani podatki samo delno uradni. Končne bodo sporočili v petek, ko bodo prišli glasove vseh tistih, ki so glasovali po pošti, vendar večjih sprememb ne bo. Tudi predsednik Slovenije Milan Kučan po 24. oktobru, ko bo RVK razde-

lila poslanske mandate, ne vodi nobene ovire za sklic novega državnega zbora. Zadnji rok za sklic je 4. november. Do izvolitve predsednika državnega zbora bo vodil prvo sejo najstarejši poslanec, zbor pa se bo 0konstituiral na svoji prvi seji, na kateri je potrjenih več kot polovica poslanskih mandata. Potem ko se bo po volitvah sestal nov državni zbor, bo v skladu z ustavo prenehala funkcija predsednika vlade Andreja Bajuka in ministrov v njegovi vladi, ki pa bodo morali opravljati tekoče posle do izvolitve novega predsednika vlade oziroma do imenovanja novih ministrov.

V skladu s slovensko ustavo se bo moral predsednik države Milan Kučan pri odločanju o tem, koga bo predlagal za mandatarja, posvetovati z vodji poslanskih skupin. Pri tem je normalno, da bi mandatarja dobila stranka, ki je na volitvah dobila največ glasov volivcev, vendar je po besedah predsednika Kučana slednje "odvisno od tega, katera stranka bo sposobna oblikovati takšno koalicijo, ki bo najbolj odgovorno lahko upravljala z državo, ne le po svojih političnih konceptih, temveč tista, ki bo imela zadostno podporo, in bo pomenila stabilnost vlade in usmeritev v tiste naloge, ki so ta hip za državo in za življenje najpomembnejše".

Dejan Fujs

Za LDS je glasovalo 36,28 odstotka volivcev. Med njimi tudi predsednik stranke Janez Drnovšek.

Na konferenci v Peču

Skupni sklepi

Mednarodne konference z naslovom *Identiteta, kultura, manjšine* - ki je bila 2. oktobra v Peču - so se udeležili tudi Slovenci na Madžarskem. Predstavniki Zveze Slovencev so bili: Klara Fo-

Ukinjene so bile madžarske šole, ostali so brez izobraženec. Po drugi svetovni vojni so se prekmurski Madžari začeli orientirati proti Sloveniji, ki je bila gospodarsko bolj razvita kot Madžarska.

novljena njihova prva samostojna kulturna organizacija, Zveza Slovencev na Madžarskem. Leta 1992 sta slovenska in madžarska vlada podpisali sporazum o posebnih pravicah slovenske manjšine na

neralni konzulat Republike Slovenije in Radio Monošter. Vse slovenske organizacije so enotnega mnenja, da je za negovanje materinščine, ohranjanje manjšinske kulture in identitete danes - ob časopisu Porabje - najbolj učinkovito sredstvo živa govorica, slovenski radio. Delovanje le-tega mora zagotoviti Madžarska iz državnega proračuna.

dr. Munda Hirnök Katalin je v svojem referatu predstavila tiste projekte Inštituta za narodnostna vprašanja, ki se ukvarjajo z identiteto Slovencev na Madžarskem in Madžarov v Sloveniji. V nadaljnjem so navzoči predstavniki le-teh sodelovali v diskusiji. Ob koncu so sprejeli sklepe, ki jih bodo organizatorji

ko rešujejo samo z znatno državno podporo. 2. Pri uradih za zaposlovanje naj sodelujejo tudi zastopniki manjšin. 3. Na Madžarskem je treba rešiti parlamentarno zastopstvo Slovencev. 4. Pri sklepanju mednarodnih sporazumov naj sodelujejo tudi zastopniki manjšin. II. *Šolstvo-kultura-vera*: 1. V učne načrte na Madžarskem in v Sloveniji naj vključijo zgodovino Slovenije oziroma Madžarske in zgodovino manjšin. 2. Turizem je potrebno bolj intenzivno razvijati na obeh straneh in iskati možnosti za skupne projekte. 3. Izobraževanje naj bi se bolje približevalo potrebam (novinarji, knjižničarji, prevajalci). 4. Naj se zagotovi možnost podiplomskega izobraževanja v matični državi in nostrifikacija diplome v domovini. 5. Vsaka manjšina naj dobi vsaj po enega duhovnika in možnost izobraževanja veroučiteljev v matični domovini. III. *Znanstvene raziskave*: 1. Znanstvene raziskave naj obdelujejo probleme z več vidikov. Zaželen je ustanovitev znanstveno - raziskovalnih skupin pri obeh manjšinah posebej ali skupaj. 2. Prav tako ustanovitev slovensko-madžarske raziskovalne komisije skupaj s političnimi organi, v interesu integracije v Evropsko unijo. 3. Delovanje Oddelka za madžarščino v Mariboru in Oddelka za slovenščino v Sombotelu naj bi podpirala univerza iz matične domovine, oddelka naj bi imela „matično univerzo“.

-mkm-

Predsedstvo konference

dor, Laci Nemeš, Vera Gašpar, Irena Barber in Laci Kováč, predstavniki Državne slovenske samouprave pa: Feri Kranjec, Marija Kozar in Irena Čuk. Iz Ljubljane se je skupini pridružila sodelavka Inštituta za narodnostna vprašanja dr. Munda Hirnök Katalin. V prostorih pečujške sekcije Madžarske akademije znanosti je bila dopoldne plenarna seja s predavatelji in predavanji, o katerih smo poročali že v prejšnji številki. Popoldne se je nadaljevalo delo konference v madžarsko - hrvaško - madžarski in slovensko - madžarsko - slovenski sekciji. Slednje sta vodila László Göncz iz Lendave in Marija Kozar iz Szombathelya. László Göncz je v svojem uvodnem referatu podal kratek pregled zgodovine prekmurskih Madžarov in njihovega današnjega položaja. Poudaril je, da so Madžari v Prekmurju postali manjšina po trianonski mirovni pogodbi, ki jo imajo za nepravilno. Odločbe mirovne pogodbe niso mogli sprejeti, med obema vojnama so pričakovali razveljavitev te odločbe in so upali, da se lahko vrnejo v svojo prvotno domovino. V novi domovini so bili deležni diskriminacije (npr. pri agrarni reformi).

Del udeležencev

Narasio je tudi število mešanih zakonov. Glede identitete je to povzročalo težave. Iz vrst mlajše generacije se jih je vedno več odločalo za Slovence ne pa za Madžare. Dvojezično šolstvo jih je tudi razočaralo. Madžari in Slovenci ne poznajo dovolj kulture drug drugega. Marija Kozar je v svojem uvodnem referatu seznanila navzoče s prizadevanji slovenskih organizacij za obstoj Slovencev na Madžarskem. Med 1947 in 1990 je politične interese Slovencev na Madžarskem zastopala Demokratska zveza južnih Slovanov na Madžarskem, ki je od 1972 imela tudi referentko za Slovence. Leta 1990 je bila usta-

Madžarskem in madžarske v Sloveniji. Zveza je med drugim sodelovala pri pripravi na odprtje mejnega prehoda Gornji Senik - Martinje in zakona o manjšinah na Madžarskem (1993). Po zakonu manjšine lahko uveljavijo svoje pravice preko manjšinskih samouprav. Zveza je podpirala ta zakon in ustanovitev slovenskih manjšinskih samouprav. Od 1994 zastopajo interese Slovencev na Madžarskem: Zveza Slovencev na Madžarskem, Državna slovenska samouprava in lokalne manjšinske samouprave. Največje pridobitve v času delovanja teh organizacij so časopis Porabje, Slovenski kulturno-informativni center, Ge-

posredovali Madžarski akademiji znanosti, akademija pa ustreznim organom na Madžarskem in v Sloveniji.

I. *Gospodarstvo - politika*: 1. Gospodarski problemi majhne, obmejne skupnosti se lah-

RADIO MONOŠTER
UKV (FM) 106,6 MHz
Od ponedeljka do sobote
od 16. do 17. vöre,
v nedelo od 12. do 14. vöre.

FM
88 92 96 100 104
RADIO MONOŠTER

↓ 108
→ 106,6 MHz

Lepa si lepa roža Marija

7. oktobra je svetek Rožnovenske Matere Božje, gli na te den je Slovenska zveza za nas, porabske Slovence organizirala romanje (prauško) v Slovenijo v cerkev Marije Pomagaj na Brezjah. Tou je največje romarsko mesto v Sloveniji. Istina, ka je daleč, na Gorenjskom.

Pelali smo se po lepi pokrajini, videli smo visoke gore in planine, žao da je bilo zamegljeno, če bi bilo sončno, bi eške več videli, dapa tak je nam tō lepo bilo. Po skoro petvōrni vožnji smo že bili na Gorenjskom. Po skoro 6-vōrnem potovanju smo pa prišli na Brezje v te čudoviti kraj.

Romarge iz Porabja v Brezjah

Z ranimi autobusi smo šli v Monošter, iz vsej porabski vesnic romarji in romarice. V pou šestoj smo se na glavnom trgi srečali, tam nas že autobus čako, šteri nas je pelo na Brezje. Z božo pomočjo smo se pelali proti Bajānsenyi-Hodoš. Graničarji so nas pitali, kama idemo v tom slabom vremeni. Mi smo njim povedali, ka idemo na božo pot na Brezje. Mlada, prijazna gospa, stera je potne liste pregledala, je prosila, da bi se na njo pri Mariji spominali. Na drugi strani grance so nas samo telko pitali, kama pa zakoj idemo. Na naš odgovor je pa carinik povedo: »Lūdje dragi, vi ste si pa rejsan lagvi cajt naročili.« Nas je dež nika nej mau-to, zatoga volo smo leko Boga molili pa lepo spejali. V Gornji Petrovcu smo meli zgučano z našim staro-mladim kaplanom, g. župnikom Ivanom Camplinom, šteri vsakšo nedelo in svetek majo pri nas v 10. vōri sveto mešo. Oni so bili naš dušni pastir. Molili so rožni venec pa še zmes razlagali za odičeni tal rožnega venca. Ki hodite po romanji, znate, da molimo i spejvamo Marijine pesmi in litanije.

Gospod Camplin pri prečiščavanju

Žao, nej smo mogli priti na 11. vōro tā, gda bi leko meli vkūper mešo. Glavne meše so bile v 10. in 11. vōri, v 12. je pa bila pri Marijini kapeli zahvalna poročna tiha meša za 50. obletnico poroke. V pau enoj smo mi meli mešo. Gospod Camplin so darūvali za nas, za naše pokojne duše in vse tiste, steri so doma ostali. Na konci svete meše smo spojevali Marija, nebes-

ka kraljica. V taujoj cerkvi romarji pridejo-idejo. Cejli den se svete meše slūžijo. Te den je bijo posebno posvečeni Kraljici sv. rožnoga venca. Zvūredno lepa svetla, čudovito okinčana cerkev, je pri Marijinom oltarji, okoli po steni, ozajak za oltarom je puno zahvalni plošč pa tūdi kepeci za Marijino pomouč. Vidla sam spominsko ploščo iz prve svetovne bojne. Na njej piše: *Vojni grozot oteki kličemo kraljico miru. Padlim pri Bogu plačilo. Slovenski vojaki iz Svetovne vojne zbranim na tem svetem kraju 31. VIII. 1924.* Eške je ena nova zlatosvetla tablica, na šteri piše: *Papež Janez Pavel II. 17. maj 1996 na začetku svoje Apostolske poti po Sloveniji. Poromal k Mariji Pomagaj na Brezjah.* Ja, sveti Oče so to tablico dali v to lepo cerkev in so še oni molili in prosili Mater božo za nas in mir sveta.

Lepou je bilou, posloviti smo se mogli od Marije Pomagaj na Brezjah. Leko pove-mo, da so se naši obrazi tūdi spremenili, nikak ležejše smo se počutili, Bog daj da bi rejsan leko v miri in veselji živeli vsi narodi po cejlom svejti. Predsednik Slovenske zveze, g. Jože Hirnōk in sekretarka g. Klara Fodor sta se nej samo za dušno okrepčevanje poskrbela, tūdi za telovno okrepčilo. Dober obed smo dobili, tak kak šego mam povedati, ka bi leko drva sekati šli, tak smo se najeli. Bog vam plati. Te smo pá seli na bus pa šli na Bled. Bled ima lepi otočec (szigetecske). Na otoki je lepa cerkev, samo če smo se bole blūži pelali, bole se je dež lejvo. Do tauga časa, ka smo

Papiri pripovedjajo

Potni list

Več kak gezero lejt živijo že Slovenci v svoji lejpi mali vesnicaj kauli Monoštra. Za gledati je lejpa, za živeti je skaupa ta krajina. Gestī nikdar nej bilau zalolē, zato si je lūstvo mog-

v Merko, so držino doma njali. Za par lejt so šle za njimi žene ali mlajši ali cejla družina. Če je žena z mlajši vkūper ūšla, so mlajši bili nutspisani v potni list matere. Če so vekši mlajši (od 12 leta tadale) sami šli v Merko ali na Nemško delat, so posebi dobili potni list.

Gda so 1920. leta grajnco potegnili od Gorenjoga Sinika do Verice tō, so lidgē dobili posebne parvice (határszéli ūti igazolvány). Grajnca njim je grūnt raztalala. Zatok so leko brezi carine, vama pelali prejk grajnca: 1 kg kūjanoga ali pečenoga mesa, 3 kg krūja ali domanje figice/paukaraj, prazne žakle, lade, škatule. Za paversko delo živino, šker, semen. Nazaj prejk grajnca so leko pripelali brezi carine pauv, nakvašeni sad, mošt. Za eno leto so dobili potni list, šteri so grūnt meli prejk grajnca pa padarge/barbejge, veške babe in škonicke. Za dva mejseca so dobili pasoš, šteri so slūzit ojdli taprejk, za tri dni pa tisti šteri so mogli na pokapanje ali k padari.

Marija Kozar

lo indrik krū slūžiti. Nej samo na Vogrskom, liki v Austriji na Štajerskom, v Nemčiji, Merki, Braziliji - po cejlom svejti.

Sprvoga so nej nūcali potni list. V zakoni iz leta 1903 tak piše: »Za potūvanje v rosage, šteri slišijo k vogrski kroni, nej trbej potnega lista. Uradno ne dobijo potni list madžarski državljani, samo če sami prosijo za privatno potovanje. V potni list moža se nutspise njegova žena pa mlajši tō.« Sledik, gda so moški odišli

se pripelali do Bleda, je dež pohejau. Kak smo stopili z busa, se je v tisti minuti ostavo čoln. Dapa v tisti mokri čonakli smo nejsteli sestī. Vrnili smo se nazaj v bus, ka se je spet začno lejtavi dež, tak če bi ga iz škafe lejvali. Obrnili smo prauto daumi. Naš dušni pastir so se malo hecali, da bi nas spravili v baukšo volau. Oni so prej najstarejši kaplan na svejti, imajo 89 lejt. Molili pa spejvali smo pa smo ranč vpamet nej vzeli, kak smo prišli do Gornji Petrovec, gde smo se poslovili od g. Camp-

lina. Autobus je pelo v vsakšo porabsko vesnico, hvala Bau-gi, srečno smo se vrnili v naše domove.

Lepe pozdrave smo prinesli od Marije Pomagaj z Brezij v našo slovensko Porabje, prosili smo Mater Božo, da bi biu mir po svejti in med nami. Še gnauk se zahvalimo Slovenski zvezi vsi, ki smo leko romali na tou čudovito božo pot. Posebej Klari Fodor, ka se je cejli den brigala za nas. Bog Vam plačaj.

V imeni romaric in romarov, članica predsedstva:

Vera Gašpar

OD SLOVENIJE...

Japonska princesa obiskala Slovenijo

Japonska princesa Sajako, najmlajša in edina hči japonskega cesarskega para, se je mudila na štiridnevni obiski v Sloveniji. Princesa - najvišja predstavnica dežele vzhajajočega sonca oz. predstavnica japonske cesarske družine kdajkoli na obisku v Sloveniji - si je v Mednarodnem grafičnem in likovnem centru ogledala razstavo grafik japonskega umetnika Tošihira Hamana, obiskala pa je tudi Postojnsko jamo, Lipico, Bled. 31-letna princesa, ki je znana tudi po imenu Nori, se je srečala tudi z najvišjimi predstavniki slovenske države, med drugim so jo sprejeli predsednik republike Milan Kučan, premier Andrej Bajuk, predsednik državnega zbora Janez Podobnik, in ljubljanska županja Viktorija Potočnik...

Podelili 11 državnih nagrad na področju šolstva

Odbor za podeljevanje državnih nagrad na področju šolstva je v Narodni galeriji v Ljubljani podelil enajst nagrad, ki so jih izbrali iz 71 prispelih predlogov.

Nagrade so prejeli: ravnateljica mariborskega vrtca Jožice Flander Erika Jovanovski, ravnateljica osnovne šole Polje Amalija Ljuba Novak, učiteljica razrednega pouka iz osnovne šole v Mojstrani Sonja Zofija Mirtič, ravnatelj Poklicne in tehnične šole v okviru Tehnične šolskega centra v Novi Gorici Marjan Polanc, upokojeni univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva Davorin Žitnik, profesor dr. Peter Legiša s Fakultete za matematiko in fiziko ljubljanske univerze, redni univerzitetni profesor Pedagoške akademije v Ljubljani v pokoji dr. Jurij Kuna-Ver, glasbeni pedagog Jurij Kržišnik, predstojnik oddelka za socialno pedagogiko na Pedagoški fakulteti v Ljubljani dr. Vinko Skalar, vodja zasebnega zavoda za tovrstno izobraževanje Dob v Mariboru Jasna Dominko Baloh in upokojeni profesor Evgen Titan iz Murske Sobote.

Od nje smo se navčili...

lo dobila kak prevajalka (tolmács).«

• *Znano je, ka tistoga reda dugo-dugo lejt smo nej mogli nasmaj ojditi. Gda si prišla po bojni najoprvin na Vogrsko, v Porabje pa zakoj?*

Ester Pleša

»Po dugi lejtaj, v sedemdeseti lejtaj, se je dalo znauvič pridi na Madžarsko. Najoprvin sam s pevskim zborom Štefan Kovač prišla v Porabje na G. Senik. Ednoga reda sam bila predsednica zbora tu, pa smo etak najšli prilike za srečanje. Popejali smo pa ojdli v Sombotel, v Kőszegi. Vsepo vsedik sam prevajala tu. Depa zatok je te eške vse bole strogo (szigorú) bilau. Ne pozabim nigdar nej, ka smo v Kőszegi v cirkvi samo tak leko popejvali, ka so nas sodacke na skrbi meli.«

• *Gnes te v Porabji vse več ludi pozna. Vse več zatok, ka v Porabji že štiri lejtamo upokojenci društvo, pa z vami mamó žive, bogate stike, ka tebi tu leko zavalimo. Kak se je začnilo tau upokojensko sodelovanje?*

»Gda so eške Porabci nej meli svojo društvo, smo mi že duga lejt meli stike z varaškimi upokojenci. Tau sam tu napamet vzela, ka je tam tu dosta Slovincov. Eške gnes držimo te stike z varaškimi društvom. Ge spoj rada odim na Madžarsko. Za tau si pa najdemo nej samo edne fele priliko. Odim z društvom, odim kak turist, redno odimo v

gledališče tak doma kak na Madžarsko v Zalaegerszeg.«

• *Z Jožetom Vildom, predsednikom vašoga društva, sta bila prvisa, steriva sta nas nanje vzela, da bi v Porabji tu meli upokojensko društvo. Od tistega mau, kak tajnica vašoga društva pa kak predsednica vašoga upokojenskoga pevskega zbora, si dosta napraja za nas. Kak vaši upokojenci gledajo na tau?*

»Naši upokojenci so radi tomi pa oni tu radi odijo med vas. Lepo je videti, kak se vaši veselijo na enoj enoj prireditvi, srečanju.«

• *Sto tebe pozna – posebno pa naši upokojenci – te spoj rad ma. Ka misliš ti od toga?*

»Ge sam rada med ljudmi, rada spejvam, rada kaj napravim za ljudi.«

Gda sam začnila pisati te mali članek, sam si gor djala, ka moja lepau pisala od Estere Pleša, zatok ka smo se dosta navčili od nje. Samo se vüepam, ka se mi je tau pršikalo tu. Vüepam se, ka gda do naši šteli te misli, te do pred sebov vidli Estero, kak s svojimi padaškijami nam vse dobrote tala, vino nalejva pa pazi, naj nišče ne ostane vö, kakoči ka je tau ranč nej leko, zatok ka takšoga reda nas je dosta. Pa te se navčimo od nje, kak je leko človek cejli den na petaj, večer pa eške je za edno lepo pesem tu.

I. Barber

Tüj je gesen ali eške nej?

Etognauk sam tak pomaleg üšla po pauti, da sam leko kaulagvrat gledala tu. Pa ka vidim? Lejpo gesen. Farbe, malo laden vöter, prazne njive pa ogradce. Depa nej tak v mojem ogradci, ka sam ga zaglednila. Po cejloj vesi so že lüde pozabili na krumpline, ka so že krumplinge v kletaj. Največ so že augusta zadnje dni vöskopali, depa septembra pa gvüšno. Tej »moji« krumplinge pa tu pa tam eške zdaj cvetejo tu, nad njim je bogata pa zelena, tak kak sprolejti. Stoj bi pravo, ka so je kesnau sadili. Tak se spominjam, ka nej. Zdjaj pa samo edno leko mislimo. Narava je pá nika naaupak napraja, kak šegau ma. Depa na tau sam tu mislila, ka so tej krumplinge eške zatok nej ozrelili, ka je vertinja prej nej dugo spoj fejt obetežala. Gvüšno go čakajo, ka ozdravi pa si te oni »taležajo«. Zdjaj pa samo tau želej, naj krumplinge zrelijo, vertinja pa ozdravi.

I. B.

KNJIŽNICA NA POTÁČAJ V PORABJU

Že precej časa pred tem, preden je Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti prišla do novega, sodobnega bibliobusa (to pa se je zgodilo maja letos), je v knjižnici živela misel, da bi taka nova potujoča knjižnica začela izposojati knjižnično gradivo tudi v Porabju na Madžarskem. Soboški

nje, v 48. členu prinaša tudi naše "izvajanje bibliobusne izposoje knjižničnega gradiva za slovensko manjšino v Porabju". Omenjeni program s prej navajanim členom pomeni potemtakem pravno osnovo za naše poskusno delo s potujočo knjižnico med porabskimi Slovenci.

knjižničarji bi se z bibliobusno izposajo slovenskih knjig in drugega gradiva tako namreč pridružili vsem tistim, ki v tem zahodnem kotičku madžarske države skušajo ohranjati slovenski jezik in slovenskega človeka. Zato smo soboški knjižničarji takoj, ko se je začel pripravljati program sodelovanja na področju izobraževanja, kulture in znanosti med obema državama, torej med Slovenijo in Madžarsko, posredovali to našo zamisel (skupaj z utemeljitvami) Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije in madžarski ambasadi v Ljubljani in pri obeh naleteli na dober odziv. Program sodelovanja med državama je bil podpisan v mesecu novembru v lanskem letu (njen govoren naslov se glasi: Program sodelovanja v izobraževanju, kulturi in znanosti med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Madžarske v obdobju 2000-2003); v svojem 5. poglavju, ki nosi naslov Manjšinsko kulturno sodelova-

Bibliobus bo namreč v Porabje vozil nekaj časa poskusno, in sicer bo vsak tretji teden pripeljal v Porabje. Madžarske državne oblasti so mu dovolile prestopati mejo kar za čas enega leta, to je do meseca septembra 2001. Pri dogovarjanju z madžarskimi carinskimi organi je nam knjižničarjem bil v veliko pomoč Generalni konzulat Republike Slovenije v Monoštru. Za prestop meje bo tako pri madžarski carini kot tudi pri naši vsakokrat potreben le seznam prepeljanega (in izposojenega) gradiva, in nič drugega. To pa seveda ne bo težko napraviti, posebej od takrat naprej ne, ko bo vozilo premoglo tudi računalniško opremo.

Če bosta obisk in izposoja vsakokrat vsaj približno taka, kakršna sta bila, ko je pred dnevi prvič izposojal na Gornjem Seniku (Felsőszőlőnk), v Števanovcih (Apátistvánfalva) in varašu Monoštru (Szentgotthárd), potem bo njegova 14. proga (13 jih ima v Prekmurju),

knjižničarji smo jo poimenovali kar "porabska", postala stalna. Pa ne samo to, morda se bo celo podaljšala, morda bo speljana do še katere porabske vasi. Ob prvem obisku 20. septembra je bilo namreč na treh bibliobusnih izposojevališčih izposojenih nekaj nad 220 enot gradiva, v našo potujočo knjižnico pa se je nanovo vpisalo natanko 80 - in

to zvečine mladih - porabskih bralcev. Ob naslednjih obiskih se bomo trudili pridobiti tudi srednješolsko mladino in starejše ljudi. Zato naj njim in vsem, ki želijo brati lepe knjige ali gledati zanimive filme, velja naše srčno vabilo.

Jože Vugrinec

POZVÁNJE

na obiskanje nove sobočke knjižnice na potačaj-bibliobusa

Tou naše pozvanje se glasi tak: Dragi porabski otroci, draga mladina, spoštovani odrasli!

Vabimo Vas na obisk

POTUJOČE KNJIŽNICE

Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota.

Brezplačno Vam nudimo izposajo knjig, zvočnih in videokaset.

Gradivo si lahko izposodite za tri tedne.

Vaš kraj bomo obiskali

v četrtek, 2. novembra,

v sredo, 22. novembra, in

v sredo, 13. decembra.

ČAKAMO VAS

na Gornjem Seniku od 9.00 - 10.00 ure,

v Števanovcih od 10.30-11.15 ure, in

v Monoštru pri osn. šoli I. Széchenyija od 11.30-12.30 ure.

... DO MADŽARSKE

Dalajlama na Madžarskem

11. oktobra je prispel na Madžarsko Tendzin Gyaco, XIV. dalajlama, ki ga je sprejel na neuraden pogovor tudi premier Viktor Orbán. Glavnega vodjo Tibetancev, ki živi v izgnanstvu, je na štiridnevni obisk povabila Srednjeevropska univerza, ki ima sedež v Budimpešti. Tendzin Gyaco je izjavil, da je pristaš zmerne politike, torej se ne bori za neodvisnost, temveč za avtonomijo Tibeta.

Novi tednik

Javni sklad za razvoj družbe in narave, ki ga vlada podpira z eno milijardo petsto milijonov forintov, namerava izdajati novi tednik, ki bi posredoval vrednote, ki lahko pripomorejo k izboljšanju duševnega in telesnega stanja ljudi.

Prva številka novega tednika z naslovom Válasz (Odgovor) naj bi izšla spomladi naslednjega leta.

Prireditve

- Slovensko društvo v Budimpešti in Zveza Slovencev na Madžarskem praznujeta v teh dneh 10. obletnico svojega delovanja. Budimpeštanski Slovenci so svečanost ob obletnici priredili 14. oktobra. Program se je začel s slovensko sveto mašo, ki jo je daroval odranski župnik g. Lojze Kozar. Pri sveti maši in v kulturnem programu je pel MePZ Avgust Pavel z Gornje Senika.

- Prireditve ob 10. obletnici zveze bo 28. oktobra v Slovenskem kulturno-informativnem centru v Monoštru.

O štipendijah niso odločali

Kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na svoji zadnji seji ni odločal o štipendijah za srednješolce in študente, pripadnike manjšin, kajti na seji ni bilo kuratorjev v zadostnem številu. Naslednja seja kuratorija bo predvidoma 26. oktobra. O odločitvi le-tega bomo poročali v našem časopisu.

Vredno je bilau videti pa čüti

Državna slovenska samouprava na Gorenjem Seniki je svojim članom za letno delo 30. septembra organizirala izlet (kirándulás) v Slovenijo. Etak so prišli slovenski aktivisti iz Mosonmagyaróvára, Budimpešte, Sombotela pa z vsakšoga kraja Porabja. Tej člani so svoj par tū leko s seov pelali. Organizatorji so na delavce Slovenske zveze pa Radiona Monošter tū nej pozabili, etak smo se z veseljem dali pozvati.

Naš bus je ške samo na Gorenjem Seniki vozo, gda je že v rukverc mogo pelati. Če je pa Talajnin Laci nut v künji čakobus. Malo prvin sta prej prišla z ženauv z Óvára. Če je pa vnoči tak dolgo langnivo, ka sta se samo zazranka rano leko napautila. Vej je pa naleki biu, on se nut včasno v auto, steri ga je do Senika taujcko. Žena, ti pa prej lepau vozi!

Gda smo že vsi vküper bili, so se Francekove fude tū gorzbidile. Na granici se je avtobus malo dolpotulo pod rampov pa je vužigo do Otovca. Tau je prej za vse porabske izletnike grej, če se ne vstavijo v vino-toči pri Vladoni Smodiši. Mi smo pa že zazranka rano nej steli grejšniki biti. Vertinja Vera nas je s fanjskim zajtrkom čakala, mi smo se pa nika nej dali trcati. Od Otovca nas je že z vodičom Smodišom več gratalo, od Murske Sobotne pa z glavnim vodičom gospodom Dravcom (predsednik Pomurske turistične zveze) eške več. Njiva dva sta se cejli den brigala zatau, naj vse več lejpoga vidimo pa zvejmio od tisti krajov, gde odimo.

V Radencaj smo samo z avtobusa poglednili zdravilišče Radenci. Vstavili smo se na Stari Gori, ta ves je v občini Sv. Jurij, k steri se ške 26 vesnic drži. Marjan Ritonja, predsednik Turističnega društva nas je prijazno sprejeu pa z veseljem nutpokazo te kraj. Stara Gora je na nadmorskoj višini (tengerszint feletti magasság) 262 metrov. V vesni žive 41 lidi. Na tau so se andovskoma župana vüje tak li vteguvale, ka je nji dun več. Depa ta mala ves je fejs ijašnja. V cejli Sloveniji je samo tū takšen mlin, steroga veter žene. Istino, ka ga majo samo za turiste, depa če bi kakšni lagvi časi prišli, bi ga leko

nücali za mlet. Te mlin je kopija tistoga mlina, steri je odtrec par kilometrov dale delo do 1957. leta. Zatok so ga naredili na tau brgej, ka je na tistom mestu že vinska klejt, zamanica. Gor so ga postavili od 1993. do 1996. leta. Zatok tak dugo, ka so njim sfalili pejnazge. Nej čüda, vej je pa košto 9 milijono-

nov tolarov. Depa dobri lidge se prej furt najdejo. Med njimi gnesden že pokojni župnik pa vaščani občine Sv. Jurij. Mlin je z grüjškovoga lesa, steri je prej tak trdi, kak ženski gezik. Visiki je 11,33 metrov. Na srejdji ga vküpdži en rastovi steber. Spotkar so mliniski kamli, više

na drugom štoki so pa vöpostavlene stvari od staroga mlina. Kupola, streja se kaulek vrti. Če je dober veter, tak zažene perutnice, ka se ranč ne vidijo. Depa če vetra nega, mlin ne more delati. Naši moški so pa nej meli telko sape, ka bi ga tak redno pofudnili. Talajnin pa Djurani Laci sta se v tau visikom mlini tak dugo vrtila, ka sta zaprejta dvera najšla. Samo s pomočjav tistoga velkoga klüča sta leko vöprišla, steroga je skurok z dvöma rokama trbelo nesti.

Turistično društvo je čedno vö-

ponücalo zidino, v steri je pred dvajstimi lejtji eške šaula bila. Telko mlajšov nej bilau, ka bi šaulo leko meli, bilau je pa telko indašnji stvari v občini, ka so vönaprajli muzej. Tū je stara škir vsefale meštrij, dostafele posaude, mašinov, stere so z rokami gonili. Indasveja je ške biciklin emo tab-

lico z numarami, ka so prej tistoga ipa že tū kradnili. Nej vedeti, v starom časi kak sta se leko žena pa mauž vöpočinila, ka sta spala v tabli. Tau je ena lada, stero so v vodnek za sto nücali, vnoči pa za postelo. Samo, ka je tak vauska bila, ka sta prej samo eden na drugom le-

ko spala. Pa te eške kratka tū bila. Leko, ka je ranč zatok bilau več mlajšov. Oni so pa spali na postali, na böjnkši. Majo pa ške baročno cerkev, stero so preveč bogati lidge mogli dati zidati, ka je skurok za dve cerkvi valaun vrednosti. Nej vedeti zakoj, depa skurok vsi križi na kriva visijo v tau cerkvi. Tau ves je vredno bilau spoznati.

Po tejm smo se napautili na Ptuj, te varaš, zavolo njegve zgodovine in grada, dosta turistov zišče. Tau je preveč stari varaš. V časi Rimljanov je biu

Ptuj najpomembnejši kraj na območji današnje Slovenije. Toga ipa je 30-40.000 lidi živel tū, tau je trikrat več, kak gnes žive v ptujski občini. Škoda, ka so barbari vse vrednosti iz rimski časov na nikoj djali, etak se samo v muzeji leko vidi kaj. Gda so varaš dolporüšili, so se ostali lidge skvatejrali na grajski breg. Varaš se je začno razvijati v 9. stoletji. Od reke Drave na levo so kraj dobili salzbürki nadškofje (érsek), tau območje je bilau ogroženo (veszélyeztetett) od madžarski napadov. Zatau so se Salzbüržani odlaučili v 12. stoletji, ka tū zozideja trdnjavo. Najstarejši tau grada, ka gnes stogi, je iz toga časa. Grad se je tadale zido v 14. stoletji, po tistom v 16. stoletji, gda so se že törški napadi ejnjali. Z zidanjem grada so zgotovili 1697. leta. V srednjom veki (középkor) je varaš biu tržiško središče. Glavne poti so šle skaus varaša. Bilau je dosta meštrij pa trgovcev.

Odavali so kauze, leder, žito, vino tak na Vogrsko, kak v Avstrijo pa v Talanjsko. Varaš je grato bogati, se je tak razvijal, ka je v srednji Evropi en najbolje ijašen varaš grato. Samo, gda so Törki prišli, so te poti prejkvrezali. Varaš so nikdar nej mogli prejkvzeti, dapa s tejm so že velko škodo naprajli. Gda so se rejšili od Törkov, bi se leko na noge postavili, samo ka, če so štirge katastrofalni požari, ognji trifrtale varaša nanikoj djali. Varaš je s tejm tū škodo zadaubo, ka so glavne poti pa železnico prejk Maribora naprajli. Depa Ptujčani prej radi živejo v takšnom malom varaši, gde je mirno življenje. Radi so turistom, če se gli fejs bojijo, skrbijo za čistoto, lepoto, vrednosti varaša. V muzeji smo si poglednili tisti tau, gde je 530 orožij (fegyver) vöpostavleno. Naša vodička nam je ške tau tū taraztolmačila, kak so se nücale te puške, štiki.

S Ptujja smo se pelali prauti

Ljutomeri pa smo se vstavili v vinotoči Belec. Opravili smo obed, smo koštavali fajnsko vino pa poglednili lončarsko delo. Poglednili smo vinograde v Jeruzalemi. Tau so sami brega- uvi, steri so nabiti z vinogradi, s steroga grozdja se dela različno ijašnje vino. Na pauti domau smo se stavili pri cvetličarni v Bodoncaj, evangeličansko cerkev si pa drgauč poglednemo, gda nede zdavanja. Po tejm se nam je že šikalo prauti daumi držati. Med pautjo so bili Otovci, gde nas je eške ena harmonika čakala. Francekove fude so redno vödavale cejli den, depa gda so dobile par, so že same od sebe igrale. Eške so

harmonikaša vse po lufti nosile. Zdaj so se že naše pete tū prebidile. Kak dobro, ka smo meli takšne flajnsne moške, steri so nas vrtili po srteli.

Etak smo te den lepau, veselo skončali. Zvöjn vsakdanašnjoga dela kaj karažnoga tū moramo meti. Zatok pa, čestojder ma priliko kam titi, naj se ne da trcati, ka se takšnoga ipa človek dostavse leko navči, lejpogavidi pa spadaši z drugimi.

Ge se v imeni delavcev Slovenskoga dauma iskreno zahvalim za tau leppo, koristno paut, posaba Martini Ropoši, steromi smo na pamet prišli. Tau tū kaže, ka slovenske organizacije dobro sodelujejo med seboj.

K. Fodor

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najrajšpilo pod našim velikim stolom v künji. Tam sam se tak počuto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

TELEVIZIJA

Te, gda sam na svejt gledó spod velkoga stola sredi na še künje, te je svejt rejsan biu ovakšen. Pravzaprav, neje biu svejt ovakšen, ovakši smo bili lidge. Neka se je zgodilo z nami, ka smo več nej takši, kakši smo bili. Ne pravim, ka smo boukši ali bole lagvejši kak inda, dapa, načišni smo pa gvušno. Vej pa nej čudo, če pa gnesden mamo telko vsega, ka si je človek indasvejša ranč nej mogo brodit. Gvüşno es trbej kcu datí televizijo to.

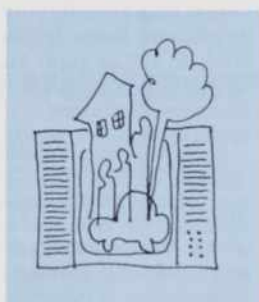
Dobro se spoumnim, kak je bilou. Gori nad meuv so se zgučavali moj oča, moja mama in soused s svojo souse-dico. Zgučavali so si od nekš-ne čudne kaštule. Če gledaš v tou kaštulo, te vidiš nut lidi, vidiš drugi kraj sveta.

-Rejsan, je kuman lovila sapo souse-dica, vse je ranč tak, kak če bi zaistino bilou, samo vse vküper bole malo vövidi. Samo tak sediš doma in gledaš vse, ka škeš.

-Pa ti souse-dica, ti si že vidla tou kaštulo? jo je pito moj oča, ge pa sam spodkar vlejko na vüje.

-Neje kaštula, liki televizija! Ge pa sam jo ške nej vidla, liki poznam ednoga možaka, steri jo je že vido, je gori zasüknola nous souse-dica.

Tak so mleti od te čude skur vsikši den, šteli so novine, gde je pisalo od te televizije, meni pa je v mojej glavej ta kaštula gračüvala vse vekša pa vekša. Nej sam si mogo zbrodit, kak leko tou vse, ka so gučali, pride v edno ška-tulo. Bole kak so gučali od

nje, več sam nut v njou skla-do, zato je bila vse vekša in vse vekša.

In te je ednoga dneva prišla televizija v našo ves to.

-Küpo jo je, küpo jo je, vejlla sam, ka de jo emo prvi, je kak kakša vcejlak zmejšana žen-ska k nam na dvor priletejla souse-dica. Drla se je ške ta naprej: Küpo je televizijo! Vejlla sam, ka de un prvi, vej pa ovak ranč ne more biti! je kričala tadale doj pa gor po vesi.

Naš veški pek pa si je rejsan küpo prvo televizijo v našoj vesi. Nej trbej praviti, ka je pri

nij doma več nej bilou mira. Nagnouk je cejla ves vsikšo minuto neka nücala od peka ali pa od njegve žene. Tam na oknaj in nut v iži s televizijo so ojdli eden za drugim. Na-me je to prišo red, ka sam eden den odišo k peki, gde sam te leko edno deset minut gledó televizijo. Čüdivo sam se, kak leko vse tau pride v tak malo škatulo, dapa pito sam nej. Gda sva z očom šla domou, sam že kuman čako, gda de me palik pelo k peki in mo leko gledó televizijo.

Po tistom sam eške dostakrat biu pri peki. Dapa doma sam mogo bougati, delati in se ravnati ranč tak, kak sta škela moja stariša. Mati je vsigdar prajla:

-Če boš vrli, boš leko šou k peki in boš leko gledó tele-vizijo.

Tak sam biu vrli, ka sam skur zbetežau. No, za edno leto, smo v vesi meli že tri televi-zije, te so si pri peki malo odejnoli. Za dve leti ji je bi-lou že devet in za pet let smo mi že to meli televizijo. Dapa, ge sam tistoga ipa na svejt več nej gledó spod stola. Pa televizijo doma to nej trno rad, zato ka so pri peki že meli barvasto televizijo.

Miki

Moja šola

Hodim v gornjeseniško osnovno šolo. Šola je dobila ime po Jožefu Košiču. Naša šola stoji sredi vasi. Velika je in lepa. Ima 54 učencev in 11 učiteljev. Moja razredničarka je Timea Hadrik, imamo jo radi. Ravnatelj šole je Tomaž Časar. On živi v Monoštru. Šola ima različne prostore: telovadnico, laboratorij za kemijo in fiziko, ravnateljstvo pisarno, zbornico, knjižnico. Imamo razne izvenšolske dejavnosti: folklorno ter lutkovno skupino, telovadni in zdravstveni krožek, pevski zbor in računalniški krožek. Jaz sem članica pevškega zbora ter folklorne skupine. Hodim v

Kitti Virovec 6.r.,
OŠ Gornji Senik

V sadovnjaki v Otovcaj

KOTIČEK

Malo je še (h)ladno bilau, gda smo 10. oktobra v sadovnjak prišli. Dve šaule so se tu srečale. Edna z Gornjega Senika, druga pa iz Puconec. Obe šaule je vert Vlado Smodiš pozvau, naj se otroci malo spoznavajo in vidijo življenje v sadovnjaki. Do tejga mau so iz vrtca bili mlajši, zdaj je prvo leto, ka so iz osnovne šaule prvi razredi tam bili. Gospaud Smodiš je pokazo, ka vse se z jabolkami dela. Kak se dela sok, pa kak je sišijo, pa še kak se palinka redi. Po tistim so mlajši meli eden mali piknik, kostanje so pekli, gde so se malo že vküpnajšli, pa so se pogučavali eden z drugim. Tau je biu naravoslovni den.

6. razred. Stara sem 12 let. Moj razred je svetel in imamo veliko cvetlic. V razredu nas je 9: 4 deklice in 5 fantov. V naši šoli vlada red in čistoča. Prva ura se začne deset minut čez sedmo, pouk traja do pol enih. Potem je kosilo. Rada hodim v šolo.

Adrien Lazar 6.r.,
OŠ Gornji Senik

Športni dan pri Tromejniku

22. septembra, v petek, so na šoli orgaizirali športni dan. V šolo smo prišli kot ponavadi. Ob osmih smo vzeli nahrbtnike in smo šli peš do Tromej-

nika. Pot je bila zelo dolga. Ko smo prispeli do cilja, smo se srečali s šolarji iz Kuzme. Ravnatelj OŠ Kuzma nam je povedal o namenu tega srečanja, spoznali smo program. Prehodili smo gozdno učno pot. Zelo je zanimiva. Potem je bila malica. Ko smo se nasitili, smo se igrali v naravi. Nekateri so nabirali jurčke in druge gobe. Čas je hitro minil, morali smo se posloviti. Vrnili smo se vsak v svojo šolo. Utrujeni, ampak z lepimi doživetji smo prišli domov.

Balaž Bajzek 6.r.,
OŠ Gornji Senik

Potujoča knjižnica

20. septembra, v sredo, nas je obiskala potujoča knjižnica Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota. Vpis in izposoja za vse, mlade in odrasle, je brezplačen. V bibliobusu je bogat izbor knjig za strokovno izpopolnjevanje pa tudi za sproščujoče branje za odrasle in otroke. Nudijo nam: pri-ročnike in stro-ko-

vne knjige, leposlovje doma-čih in tujih avtorjev, zgodbe za otroke in mladino, slika-nice za najmlajše, zvočne in videokasete. V letošnjem letu bodo naš kraj obiskali še v sredo, 11. oktobra, v četrtek, 2. novembra, v sredo, 22. novebra, v sredo, 13. decem-bra. Hvala vsem, ki so sodelovali pri uresničitvi te ideje.

Kitti Virovec 6.r.,
OŠ Gornji Senik

MLAŠEČI

KAUT

Gobe pa gobarge

V takšoj krajini živemo, gde Baugi vala, poleti – če srečo mam – rastejo gobe. Letos je na žalost cejlo leto ja edna pa edna goba nej zrasla po goščaj. Lani, predlani pa skurok vsakšo leto so si naši ljudje buma dosta pomogli z gobami, zatok ka so grbanji dobro cejno meli pa kúpci so tū bili vsigdar. Tak pred trejmi kedni so po tom sūjom leti začnile gobe rasti. Kak je že etakšoga reda šega, ljudje so se not sipali v gošče pa so vkúpbrali grbanje. Pa kak se svejt ovak tū obrača, šega »gobe brati« se je že več lejt tū cejlak obernaula. Gda sam ešče ge mala bila, je buma takši guč bio, ka prej gobe navekša srmacke berejo, pa je navekša tak bilau tū. Od tistoga mau je že dosta vode doj steklo po Rabi pa so ljudje gor prišli na tau, ka so gobe zdrave za gesti pa na tau tū, ka dobro cejno majo. Pa te smo zdaj ranč nej

gučalii od toga, kakšo veselje je gobe brati. Gestejo ljudje, sterim je gobe brati nika posebnoga pa tau delo je največkrat tejm ľudam nikša skrivnost. Če bi nej tak bilau, te bi si zdaj ge najšla nakakoga, steri bi mi malo pripovejdo od toga. Če sam vsebole spitavala ljudi od sterij znam, ka so velki gobarge, vse bole sam nej mogla z nji

potegniti edno rejč nej. Vsakši v sebi zdrži svojo skrivnost, gde on najde gobe, gde so tista dobra mesta. Povejmo, dva človeka deta gobe brat v isto smer (egy irányba). Eden za par vör prinese telko gob, ka ma vō tečejo iz cejkara, te drugi pa prinese tri sirotice ali kakše tri žalostne gobe. Prej dosta vse trbej tome, če najdeš gobe.

Edno: moreš je najti, zagledniti. Drugo: rejsan moreš vedeti mesta pa tau je skurok vsakšomi malo indrik. Tretjo: moreš rad brati gobe. Štarto: gobe moreš poznati, nej kakše naur, čemerne vkúp pobrati. Peto: cajt si moreš vzeti za tau. Šesto: lepau go moreš vōvzeti, nej vōbrsniti pa grdau vōskúb-niti. Sedmo: nej vseedno, kama je not bereš. Najbaukše je, če je v kakši trdi košar bereš, naj se ne zmožijo. Osmo: če se ti kakša goba ne vidi ali je po tvojom čemerna goba, zatok go nej trbej ta brsniti. Deveto: če vidiš sploj mali, mladi grbanj, ne njaj ga tam, naj prej vekši zraste. Tak držijo, ka prej če ga gnauk zaglednaš, te ga moreš vōvzeti, zatok ka on več te ne de vekši raso. Deseto: če gobe bereš, ne lejši po gaušči kak bejsen. Počasi odi, pogledni na lejvo na pravo pa naprej. Bi ešče dosta pa dosta tanačov

leko dala, ka sam se navčila, depa nemo. Nemo zatok, ka na gnes nistarnim sploj zaman gučš. Lagve šege smo, sploj pa tisti, steri z varašov, od daleča odijes pa so gauščo samo zdaj vidli. Človeka srce boli, ka najde včasín. Prva ali sledkar, depa zatok pomaleg bi pri nas tū nikši red mogo biti po goščaj. Zakon že mam, samo se vsakši puščka nanjega. Nej tak v Austriji. Tam tak držijo, ka prej vsakši samo v svojoj gaušči leko gobe bere. Pa če je nej v svojoj gaušči, te prej največ 2 kg gob leko v drugoj gaušči »vkradne«. Če več nabere, more štrafj plačati. Tak zopodi kak te dni dva Talana, steriva sta v Austriji v ednoj gaušči 34 kg grbanjov pobrala. Tejm poj-bom so cejla grbanje vkraj vzeli pa so vsakšoga na 3 gezero šilingov poštrafali.

I. Barber

• 3. oktobra je Porabje obiskal g. Zorko Pelikan, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Na Gornjem Seniku, v prostorih Državne slovenske samouprave, se je sestal s predsednikom Zveze Slovencev Jožetom Hirnškom. Pogovori so bili namenjeni pregledu opravljenih dejavnosti ter načrtovanju finančne pomoči Slovencev na Madžarskem. Pogovora sta se udeležila tudi generalni konzul R Slovenije, dr Zlatko Muršec ter svetovalec vlade za manjšine Geza Bačić.

• 7. oktobra, v soboto so v občini Puconci (v Moščancih) priredili srečanje folklornih skupin ter ljudskih pevcev in godcev. Prireditve z naslovom »Peli in plesali so jih mati moja« so se udeležile tudi monostrske pevke.

NIKA ZA SMEJ...

Takše se več ja ne zgodi z njim

Irma je etognauk večerjo kūjala možej, Karčini. Karči je tak žmano djo, ka je ja nika nej njau. Etak pravi svojoj ženi: »Irma! Takšo dobro večerjo sam že dolgo nej djo. Obečaj mi, ka drugi keden gnauk pa tau napraviš.«

Irma pa: »Nej, nej, moj dragi.« Karči je zdaj malo žalosten pa etak pita ženo: »Nej? Zakoj pa nej?«

Irma pa: »Vejš, naur gobe človek v svojom življenji samo gnauk zej.«

Pogodba

Naša Trejza je ešče mlada bila, gda ji je mauž, Laci mrau. Ona je nateltja žalostna bila, ka od žalosti pa od velke nevaule eške pokapanje nej mogla ta napraviti, tau je svoji materi zavúpala. Mati, Olga se začne pogajati s firmov, stera se z pokapanjom spravlja. Šef etak guči: »Glejš, ženska! Najlepši sprevod

vam ponujem za 200 gezero forintov. Zlate svejče, zbor pa vse de prvi klas. Malo boła solidno, s srebnimi svejčami, pa drugo tū malo nazaj zemamo, de 150 gezero.« Naša Olga ma pa zdaj v rejč skauči pa etak pravi: »Gospaud, gučite steri sprevod je najbolje falejši. Pa te tam doj zračunajte rauže pa mrtvaca, ka tau mi pripelamo.«

Zlata je vredna

Naš Vince se etognauk etak vali svojmi padaši, našomi Hugoni: »Padaš! Moja žena je zlata vredna. Vejš, vsakši večer lepau z mene vzeme kaput.«

Hugo pa: »Te, gda prideš domau iz krčme?«

Vince pa: »Nej, nej. Te, gda škem z daumi titi.«

Doj se je navčo

Janči je strašno dosta pa rad pijo. Doma je za toga volo dosta nevole bilau. Etognauk se je Janči not v krčmau spravo pa se je tak naloko, ka gda je domau prišo, je dvej tašče (anyós) vido.

Od toga ma je pa tak lagvo prišlo, ka si je gor djau, več nigdar edno kaplo ne spigé.

Vej pa ne delaj!

Držina v kūnji sedi, gda gnauk samo maček začna krnjaukfati. Vidi-jo, ka ga mali Karči vlači za rep. Karčina oča se zdaj zdere: »Karči, ne vlači mačka za rep, ka ti včasín ednoga doj sipam.«

Mali Karči pa etak: »Ata! Sto ga pa vlači. Ge nej. Ge ga samo držim za rep, on ga vleče.«

I. B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtak

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter,

Gárdonyi G. ul. 1,

p.p. 77,

tel.: 94/380-767

e-mail:

porabje@mail.datanet.hu

ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.

Arhitekta Novaka 4

9000 Murska Sobotna

Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Iz kūnje naši babice

Kūjana repa

1 kg nakvašene repe, 2 žlici mele, kūn, lombrovo listke, sau, voda, eci, 3 dl vrnjoga mlejka

Nakvašeno, zribano repo s kūnom, lombrovim listom v parsolano vodau kūjat dejemo. Gda je skūjano, partepemo z vrnji mlejkom in melov. Če je nej zadosta kisalo, malo ecija cūvlegemo.

Tak tō leko kūjamo, ka repo na kocke zrežjemo. V laboški na 1 žlici žira 10 kocke cukra na rauza sprajimo. Repo nutdejemo, z vodauv gorvlegemo pa do mekoga skūjamo. Če je voda tazavrejla, posiplemo s 3 žlice mele, zgraužamo pa z vodau ali meseno župo gorvlegemo. Solimo, fejframo, prpramo. Gda vkūpzavrē, leko serviramo k pečenomi masej. (Tau so že bole mamice kūjale, kak babice.)